

SALO ISOKYLÄ KOIVUMÄKI

Rautakautisen muinaisjäännös-
alueen koekaivaus 1983

Kaarlo Katiskoski

JOHDANTO

Salon Isokylän Koivumäen tila sijaitsee Palomäen merkittäväällä muinaisjäännösalueella, joka on merkitty EM-alueena Salon kaupungin yleiskaavaan. Syksyllä 1983 ilmoitti Koivumäen tilan uusi omistaja A. Auranen suunnittelevansa paikalle uudisrakennuksia. Alueen merkittävyyden vuoksi katsottiin tarpeelliseksi suorittaa tulevalla rakennusalueella koekaivauksia ennen rakennusluvan myöntämistä. Syksyllä 1983 sain museoviraston esihistorian toimistolta määräyksen suorittaa koekaivauksen Koivumäessä.

A. Hackmanin v. 1910 ja 1914 tutkima rikaslöytöinen röykkiö sijaitsi runsas 10 m nykyisen rakennuksen länsipuolella alempana mäenrinteessä. Kaivaus suoritettiin 5.- 11.10.1983. Tutkimukset rahoitti rakennuttaja ja kustannukset olivat n. 4 500 mk. Rahoittajan hankkimia kaivajia oli neljä.

Helsingissä 25.10.1983

K. Katiskoski
Kaarlo Katiskoski

SALO ISOKYLÄ KOIVUMÄKI

Koekaivaus rautakautisella muinaisjäännösalueella 1983

Kylä: Isokylä

Maanomistaja: Aaro ja Tuula Auranen, RN:o 8:21

Peruskartta: 2021 12 PERTTELI, pain. Helsinki 1982

Kaivausalueen koordinaatit: x = 6700 01

y = 453 38

z = 32-34

Kaivausalueelta ei löytöjä 1983

Aikaisemmat löydöt alueelta: KM 5580:1-119, 6658:1-17

ks. A. Hackmanin kaivauskertomus v:lta 1910 ja 1914 sekä Anna-Liisa Hirviluodon kertomus Uskelan (Salon) Isokylän hautaraunioista v:lta 1961

Sivut 6-8 ovat kertomukseen liittyviä karttoja

Sivut 9-10 ovat kertomukseen liittyviä valokuvia

Diapositiivit n:ot 7533-37

Luettelo kartoista, valokuvista ja diapositiiveista on kertomuksen lopussa s. 5

Kaivausalueen sijainti ja topografia

Koivumäen koekaivausalue sijaitsee Salon kaupungin (ent. Uskelan) Isokylässä n. 2700 m kaupungin keskustasta koilliseen sijaitsevan korkean Palomäen kaakkoisrinteellä, n. 220 m luoteeseen Salo-Forssa valtatie Isokylän tienristeyksestä (peruskartta s. 6).

Alue on topografialtaan vuorimaata, joten korkeusvaihtelut ovat suuret; jokilaakso on alimmillaan alle 5 m mpy., Palomäen laki yli 60 m mpy. Kaivausalue sijoittuu kokonaisuudessaan 32 ja 34 m korkeuskäyrien väliin, Palomäen ylä- ja alarinteen väliselle terassille (k. 1, diaposit. 7533, 7535).

Koivumäen pohjois- ja koillispuolella sijaitsee useita matalia rökkiöitä tai kiveyksiä. A. Hackmanin v. 1910 ja 1914 tutkima rökkiö sijaitsee Koivumäen tontin alareunassa (länsireunassa) runsas 10 m rakennuksen länsipuolella paikassa, jossa vielä on kiveystä jäljellä (yleiskartta s. 7, k. 2, diaposit. 7534-35).

Kaivaustyö ja tutkimustulokset

Kaivauksessa keskityttiin uuden asuinrakennuksen kohdalta purettavan rakennuksen ympärille, tulevalle viemärilinjalle sekä rakennettavan talousrakennuksen kohdalle (yleiskartta s. 7). Peruslinja vedettiin nykyisen asuinrakennuksen koillisseinän suuntaisesti, johon paalutettiin 2 m:n koeoja (100-110/50). Talon luoteissivulle paalutettiin metrin levyinen poikkilinja (100/40-48) vaaituskartta s. 8). Pintaturpeen alla havaittiin osittain rakennusjätteestä koostuva täytemaakerros, minkä paksuus vaihteli n. 20-50 cm välillä. Täytemaa, mikä pihamaan tasoittamisen yhteydessä oli tuotu paikalle muutama vuosi aikaisemmin, oli vahvimmillaan metrin levyisen koeojan lounaispäässä n. 50 cm, yleensä n. 20-30 cm. Täytemaan alla oli harmaa koskematon savikerros, jonka alta paljastui etenkin kahden metrin koeojassa lähes kauttaaltaan peruskallio. (k. 4-5, diaposit. 7536-37). Paikalla ei ollut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Rakennuksen kaakkois- ja lounaisseinustoille tehdyt koekuopat olivat

niin ikään valtaosaltaan resenttiä maakerrosta ilman viitteitä muinaisjäännöksestä. Paruskallion kolot tutkittiin huolellisesti, mutta mitään kulttuurimaata ei ollut. Kaivaminen suoritettiin lapioin. Viemäriojan linjalle sekä suunnitellun talousrakennuksen (autotallin) kohdalle tehdyt 6 kpl 2 x 2 m koekuoppaa osoittautuivat (k. 1) samanlaisiksi; n. 15 cm paksun peltomulta- tai savikerroksen alla oli ruskehtava tai harmaa, kiinteä koskematon savikerros, ilman merkkejä muinaisjäännöksestä.

Kiintopiste, joka valittiin Koivumäen rakennuksen koillispuolelta peruskalliosta (kp = 34,38 m mpy.) sidottiin Salon kaupungin Isokylän kp 384:ään (= 21,470 m mpy.), n. 170 m Koivumäen rakennuksesta kaakkoon (kartta s. 7).

Kokonaiskauvausalue oli 70 m². Koska koko kaivausalue oli löydötön, voitiin alue tältä osin vapauttaa rakentajan käyttöön.

LUETTELO KARTOISTA

- s. 6 Kopia peruskartasta 2021 11 SALO, pain. Hki 1982
 2021 12 PERTTELI, pain. Hki 1982
- s. 7 Yleiskartta 1:500
- s. 8 Pinta- ja pohjavaaituskartta 1:200

LUETTELO NEGATIIVEISTA

- 58315 (k. 2) Koivumäen purettava asuinrakennus, jonka ympärillä koekaivausalue, vas. purettava ulkorakennus, kuv. luoteesta.
- 58316 (k. 2) Koivumäen purettava asuinrakennus itäkaakosta, etualalla Hackmanin kaivausalue v. 1919 ja 1914.
- 58317 Ryhmäkuva kaivajista
- 58318-319 (k. 1) Yleiskuva Koivumäen tilasta, kuv. lounaasta.
- 58320-321 (k. 4) Kaivausaluetta ja maisemaa ulkorakennuksen kaakkoispäädystä kaakkoon.
- 58322 (k. 5) Koeoja purettavan rakennuksen koillispuolella, kaivettu pohjaan, kuv. itäkaakkoon.

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA

- 7533 Koivumäen purettava asuinrakennus, jonka ympärillä koekaivausalue, vas. purettava talousrakennus kuv. luoteesta.
- 7534 Koivumäen rakennus pohjoisesta, rinteessä vasemmalla Hackmanin kaivausalue v. 1910 ja 1914.
- 7335 Koivumäen talo itäkaakosta, edessä Hackmanin kaivausalue.
- 7536 Yleiskuva Koivumäen tilasta, kuv. lounaasta.

SALO ISOKYLÄ KOIVUMÄKI

KOPIO PERUSKARTOISTA
2021 II SALO, RAIN.HICI 1982
2021 II PERTTELI, RAIN.HICI 1992

-6701

-6700

-6699

-6698

-6697

↑ 2021 12
PERTTELI
↓ 2021 II
SALO

452

453

454

X KAVUUSALLIE, KOORDIN.
X=6700 02
Y=453 38
J-72-74

SALO ISOKYLÄ KOIVUMÄKI

K.KATISKOSKI 1983

Yleiskartta 1:500
kp = 34,38 m mpy.

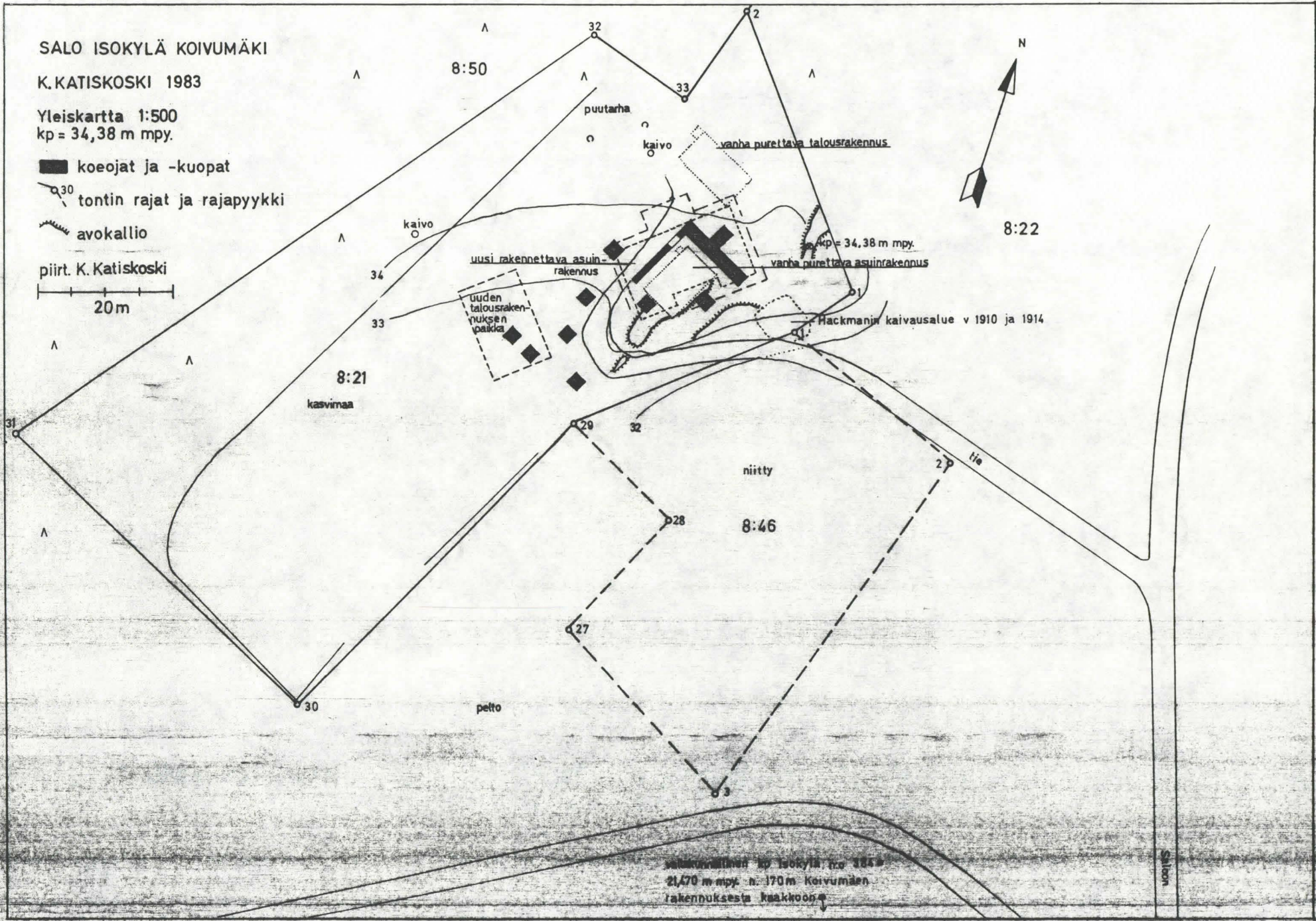
■ koeajat ja -kuopat

○ tontin rajat ja rajapyykki

⚡ avokallio

piirt. K. Katiskoski

20m

Salon Isokylän kp Isokylä, trö 384
21,470 m mpy. n. 170m Koivumäen
rakennuksesta kaakkoose

Salon

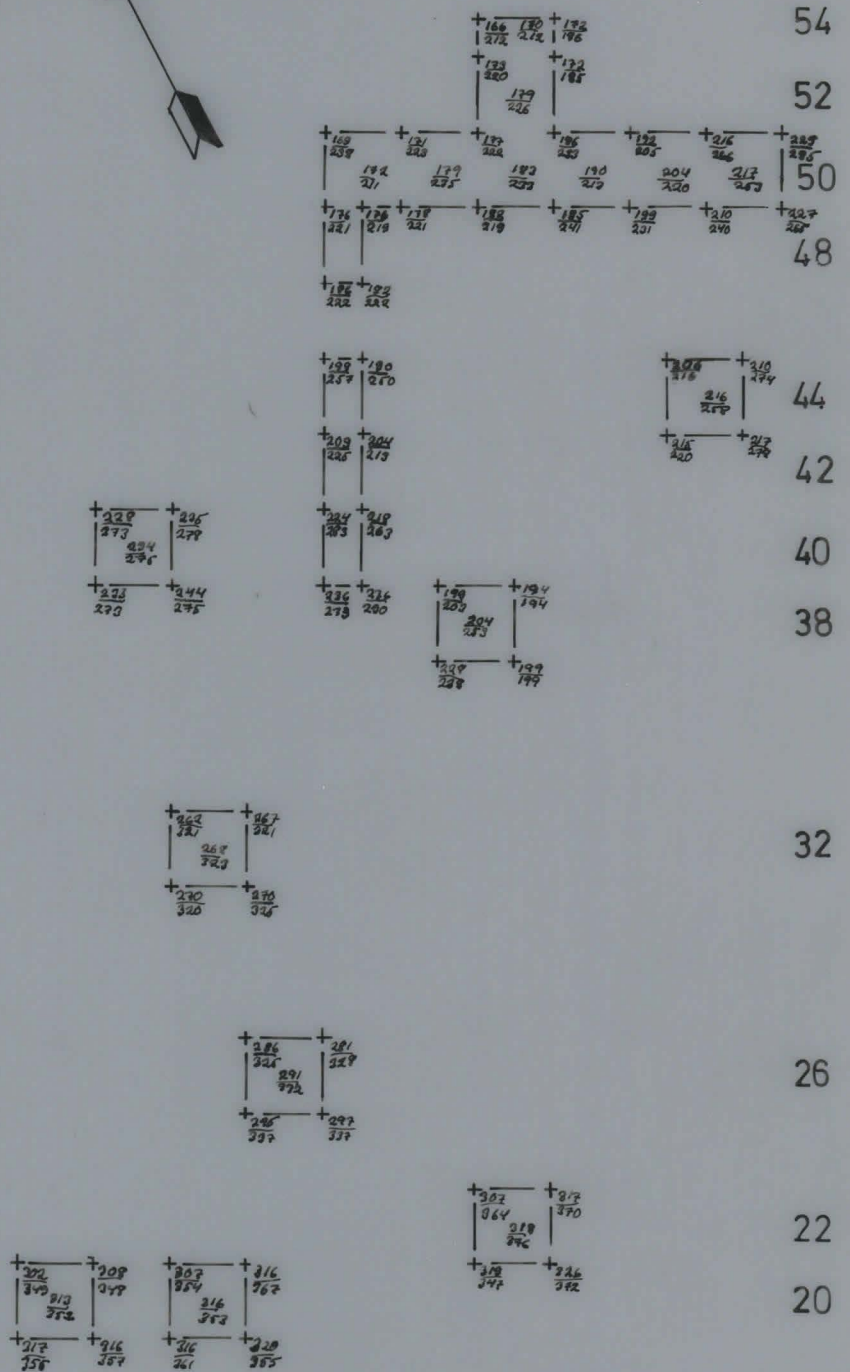
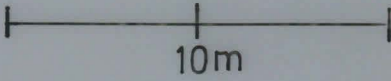
SALO ISOKYLÄ KOIVUMÄKI

K.KATISKOSKI 1983

Pinta- ja pohjavaaituskartta
1:200

kp = 117 = 34,38 m mpy.

piirt. K. Katiskoski

92 94 96 98 100 102 104 106 108 110

SALO ISOKYLÄ KOIVUMÄKI

K.1 YLEISKUVA KOIVUMÄEN TILASTA, KUV. LOUNASTA

57318-319

K.2 KOIVUMÄEN PURETTAVA ASUINRAKENUS⁵⁸²¹⁶
ITÄKAAKOSTA, ETUAKALLA HÄCKMANNIN KAI.
VAUSAKUETTA V. 1910 JA 1914

SALO ISOKYLÄ KOIVUMÄKI

K.3 KOIVUMÄEN PURETTAVA ASUINRAKENNUS⁵⁸³¹⁵
 JONKA YMPÄRILLÄ KOEKANVALLUSALUE, VAS.
 PURETTAVA TALOUSRAK. KUV. ALUSTEESTA

K.5 KOEON PURETTAVAN RAKENNUKSEN⁵⁸³²²
 KOILLISPUOLELTA KAIVETTU POTKIAAN,
 KUV. ITÄKAARKOON

K.4 KAIVAUSSAUKUETTA JA MAISEMAA ULKORAK. KAAKKOISPUOLELTA⁵⁸³²⁰⁻⁰²¹
 OIKEALLA ASUINRAKENNUS, KUV. KAAKKOON